

ABIKS TAOTLEJALE

**Külade uuendamine ja arendamine
Eesti maaelu arengukava 2007-2013 meede 3.2**

2007

Sisukord

Sissejuhatus	3
Millest alustada	4
Taotluse esitamine ja menetlemine	5
Nõuded taotlejale, toetuse suurus ja toetatavad investeeringud	7
Taotlejale esitatavad nõuded	7
Toetatavad tegevused ja investeeringuobjektid.....	8
Nõuded ja dokumentide esitamine	11
Investeeringu teostamist tõendavad dokumendid ja kontrollimine	13
Kuludeklaratsioon ja selle täitmine	14
Investeeringut tõendavad dokumendid.....	15
Kapitalirent.....	16
Investeeringuobjekti tähistamine.....	17
Toetuse väljamaksmine	17
Saldode kontrollimine	18
Järelekontroll	18
Toetuse tagasinõudmine	18

Sissejuhatus

Käesolev vihik on koostatud selleks, et aidata Sind külade uuendamise ja arendamise toetuse taotluse ettevalmistamisel. Siit leiad ülevaate tegevustest, esitatud nõuetest ja vajalike dokumentide esitamisest.

Külade taastamise ja arendamise toetust jagati esmakordselt SAPARD-i programmist 2003. aastal. Alates 2004. aastast maksti toetust EL struktuurifondist ning toetuse maksmise aluseks oli Eesti Riiklik Arengukava 2004–2006. Alates 2007. aastast kuni 2013. aastani makstakse külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetust Eesti maaelu arengukava 2007-2013 (www.agri.ee/MAK) alusel Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD).

Külade uuendamise ja arendamise toetuse eesmärgid on:

- omaalgatuse, koostöötahte ning sotsiaalsete suhete tugevdamine;
- sotsiaalse infrastruktuuri arendamine;
- külade elukeskkonna ning kultuuripärandi säilitamine, taastamine ja kvaliteedi parandamine;
- uudsete lahenduste leidmine erinevate teenuste kättesaadavuse ja jätkusuutlikkuse parandamiseks.

Toetust saavad taotleda mittetulundusühingud, sihtasutused ja maapiirkonnas tegutsevad kuni keskmise suurusega ettevõtjad.

Soovime edu taotlemisel!

Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetuse taotluste vastuvõtu, kontrollimise ja toetuse määramisega tegeleb Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet (PRIA).

Narva mnt 3, Tartu 51009

Tel 737 1200, 737 1369, 737 1368

Faks 737 1201

E-post: pria@pria.ee

Kodulehekül: www.pria.ee

Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpse korra on välja töötanud Põllumajandusministerium (10.10.2007. a määrus nr.122, RTL 2007, 78, 1359).

Lai 39/41, Tallinn 15056

Tel 62 56 101

Faks 62 56 200

E-post: pm@agri.ee

Kodulehekül: www.agri.ee

Millest alustada

Kõigepealt tuleb hästi läbi kaaluda **oma järgmise viie kuni kuue aasta** tegevus ja mõelda, kuidas on võimalik Sinul **enda ja küla elukeskkonna heaks investeerida**. Toetus makstakse välja refinantseerimise põhimõttel ehk kolme kuu jooksul pärast investeeringu eest tasumist ja nõuetekohaste maksedokumentide PRIA-le esitamist. Seega tuleb investeeringu teostamiseks vajaminev rahaline puudujääk katta esialgu omavahenditest või laenu abil. Toetuse abil tehtud investeeringut tuleb säilitada ja sihipäraselt kasutada viie aasta jooksul arvestatuna toetuse viimase osa väljamaksmisest. Sellel perioodil ei tohi toetusega soetatud vara maha müüa, rendile anda vms.

Kui järgmiste aastate tegevus on läbi mõeldud ja see on seotud ka kohaliku arengukavaga, siis:

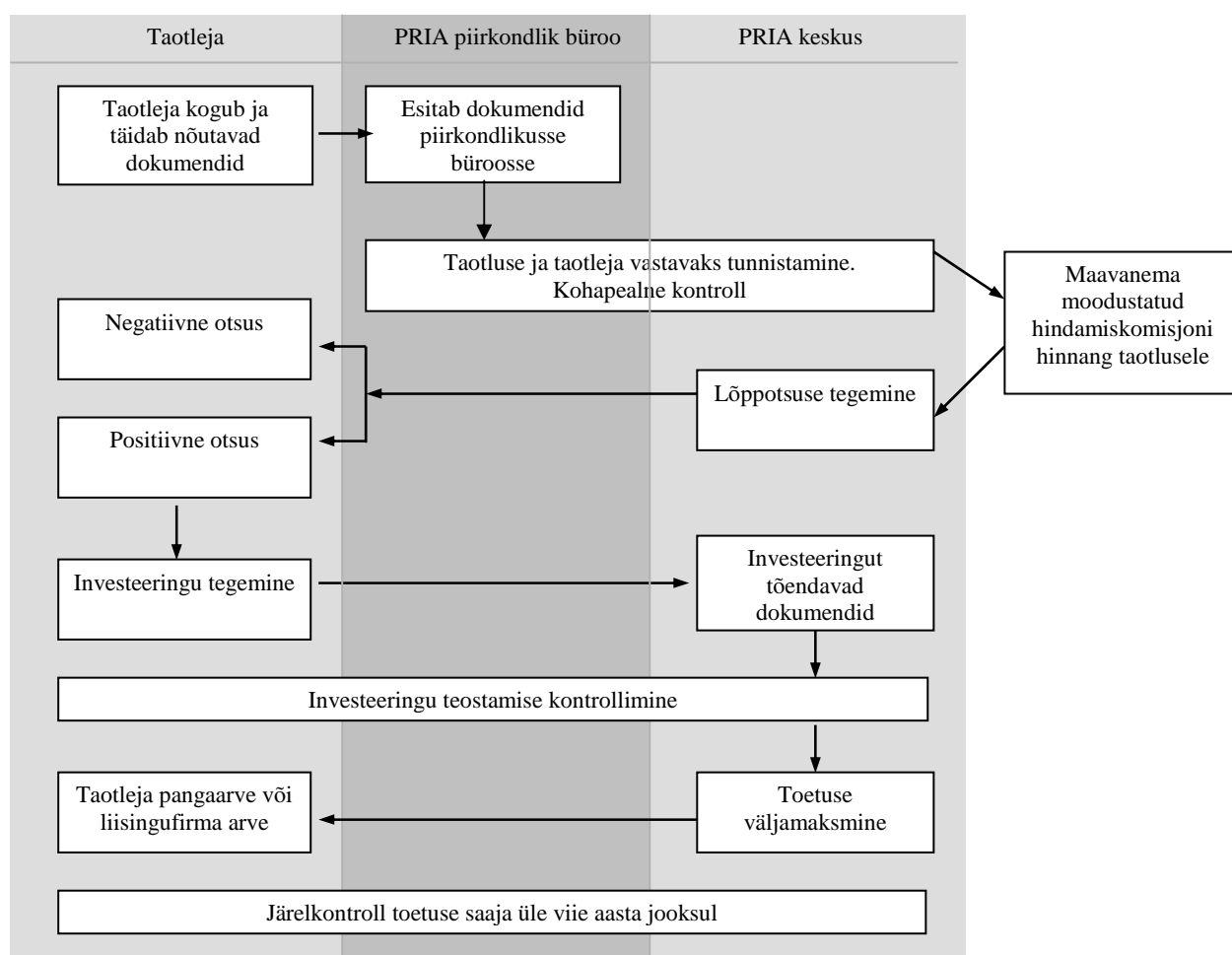
- ehitiste ja rajatiste, sh pargi, haljastus- või puhkeala puhul tuleb Sul alustada projekti või haljastusprojekti tellimisest ja projektile vajalike kooskõlastuste hankimisest. Milliseid kooskõlastusi on vaja, määratakse ära projekteerimistingimustega, mida väljastab kohalik omavalitsus, kes annab hiljem ka ehitusloa. Ehitusloa, projekti ja eelarve olemasolu kontrollitakse enne toetuse väljamaksmist investeeringu teostamise kontrolli käigus;
- investeeringu teostamiseks laenu abiga soovitame pöörduda Maaelu Edendamise Sihtasutuse poole, kes aktsepteerib PRIA toetuse määramise otsust ning seega vastate laenu saamise tingimustele. Laenuprotsent on mittetulundusühingutele minimaalselt 3,5% ja äriühingutele 6% aastas. Lisainfot saab veebilehelt <http://www.mes.ee> ja telefonil 648 4064;
- seadmete ostu puhul on võimalik kasutada kapitalirenti ehk liisingut. Liisingu korral on vaja tutvuda liisingufirmade poolt pakutavate tingimustega. Oluline on teada, et kapitalirendile andjaks võib olla "Krediidiasutuste seaduse" alusel ja korras tegutsev krediidiasutus või tema konsolideerimisgruppi kuuluv finantseerimiseasutus. Kui investeering on teostatud, kannab PRIA toetussumma liisingufirma arveldusarvele ja selle summa võrra vähendatakse Teie maksegraafikus järgnevate perioodide väljaostumakseid;
- enne taotluse esitamist tuleb Sul üle vaadata kõik nõuded ja nõutavad dokumendid. Kui kõik on täidetud, siis tuleb viia toetuse avaldus koos teiste nõutavate dokumentidega taotluste vastuvõtmiseks määratud perioodi jooksul PRIA piirkondlikkuse bürosse. Toetuse saamiseks vajalike dokumentide kogumist soovitame alustada hinnapakkumiste küsimisega sobiva tööde teostaja leidmiseks ja taotluse avalduse vormi täitmisest. Hinnapakkumiste puhul tuleb kindlasti jälgida, et need oleksid detailsed ja omavahel võrreldavad.
- juhul kui Sulle tundub dokumentide täitmine keerukas, siis palume pöörduda tunnustatud nõuandekeskuse poole või leida koolituse läbinud konsulent. Kuna PRIA ülesandeks on vastuvõetud taotluste kontrollimine ja hindamine, siis ei saa PRIA töötajad Sind abistada dokumentide täitmisel. Nõuandekeskuste andmed leiad portaalist <http://www.pikk.ee/> ja telefonil 730 8402 (Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja Koordineeriv Nõuandekeskus).

Taotluse esitamine ja menetlemine

Alloleva joonise 1 põhjal anname ülevaate kuidas toimub taotluste menetlemine. Toetuse taotlemiseks saab taotlusvooru jooksul esitada ainult ühe taotluse. Taotluste vastuvõtmise tähtaja kohta saad teavet PRIA büroodest ja PRIA koduleheküljelt. PRIA bürood on avatud tööpäeviti kl 8.00-16.30. Palun ära jäta taotluse esitamist viimastele päevadele, sest järjekorra tekkides võib jääda Sul taotlus esitamata.

Taotluste esitamise tähtpäevast hindamiskomisjoni otsuseni kulub 50 kuni 65 tööpäeva ning PRIA teeb toetuse määramise otsuse hiljemalt 100 tööpäeva jooksul pärast vastuvõtuperioodi viimast kuupäeva. Investeeringu teostamiseks ja seda tõendavate kuludokumentide esitamiseks on Sul aega kuni kaks aastat arvestatuna toetuse määramise otsusest. Aastal 2007 võib taotleda toetust ka enne taotluse esitamist tehtud investeeringutele, kuid siiski ei tohi investeeringu teostamine ja kuludokumendid olla varasemad kui 01.01.2007.a.

Joonis 1. Toetuse saamise käik

Toetuse saamiseks vajalikud dokumendid tuleb esitada PRIA piirkondlikusse bürosse. Võimaluse korral palub PRIA esitada lisaks lihtkoopiad kõikidest esitatavatest dokumentidest, mis edastatakse vastava maakonna maavalitsusele.

Enne dokumentide esitamist kontrolli üle, et kõigil dokumentidel oleksid õiged kuupäevad ja allkirjad ning et dokumendid oleksid esitamise hetkel kehtivad ning investeeringuobjekti nimetus on kõikides nõutavates dokumentides sama.

Jälgi, et kõigil esitatud dokumentidel oleksid kirjas ettevõtte õiged registreerimisnumbrid, äriühingu esindajate isikukoodid jm. Samuti jälgi, et samad numbrid ühtiksid avalduses, hinnapakumistes ja hinnavõrdlustabelis kirjas olevate numbritega.

Taotlusdokumentide esitajal tuleb kaasa võtta isikutunnistus või muu isikut tõendav dokument (pildi ja isikukoodiga). Juhul, kui dokumendid toob PRIA-sse taotleja esindaja, tuleb tal koos isikut tõendava dokumendiga esitada ka volikiri. Ka siis, kui äriühingu esindaja ei ole kantud registrikaardile, tuleb tal esitada volikiri.

PRIA töötaja kontrollib dokumentide vastuvõtmisel, kas kõik vajalikud dokumendid on olemas ja nõuetekohaselt täidetud. Taotluste vastuvõtja trükitab Sinu juuresolekul välja registrikaardi väljavõtte. Taotlus registreeritakse ja saab viitenumbri üksnes juhul, kui dokumendid on korrektsed ning taotlusega koos on esitatud kõik vajalikud lisad.

Kui esitad taotluse 2007. aastal juba tehtud investeeringule, arvesta sellega, et enne heakskiitva otsuse saamist teed investeeringu omal vastutusel.

Eelkontroll toimub valimi alusel või juhul kui oled 2007. aastal investeeringu teinud enne taotluse esitamist. Eelkontrolli käigus kontrollitakse, kas Sinu poolt esitatud andmed on tõesed. Kontrollitakse investeeringuobjekti omandiõigust või rentimist tõendavaid dokumente, hinnapakumisi, haljastus- ja ehitusprojekte, ettevalmistava töö teostamist tõendavaid dokumente jm.

Pärast taotluse esitamist ole 10 tööpäeva jooksul kättesaadav, et PRIA inspektor saaks vajaduse korral kokku leppida kohapealse kontrolli aja! Kontrolli hõlbustamiseks on soovitatav, et kohal oleks ka Sinu ettevõtte raamatupidaja.

Kontrolli lõppedes täidab inspektor kontrollakti, mille allkirjastavad mõlemad pooled. Üks eksemplar kontrollaktist jääb Sulle. Taotleja poolt peab alla kirjutama allkirjaõiguslik isik. Volitatud isiku korral kontrollib inspektor kirjaliku volikirja olemasolu ning isikut tõendavat dokumenti.

Inspektor pole konsultant, seega ei saa ta anda Sulle nõu vigade parandamiseks või dokumentide täitmiseks. Inspektor ei saa Sulle öelda, kas Sa saad toetust või mitte, sest taotluse menetlemine alles käib. Taotlustoimik saadetakse koos eelkontrolli dokumentidega PRIA keskusesse.

Taotleja ja taotluse vastavaks tunnistamise käigus kontrollib PRIA keskuse töötaja kõikide nõuete täitmist, sealjuures seda, et samale investeeringuobjektile ei ole saadud toetust teistest finantseerimisallikatest. Võimaliku kattuvuse kontrollimiseks küsib PRIA Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusest (EAS) järele, kas planeeritav investeeringuobjekt ei ole samaaegselt finantseeritav EAS-i poolt.

PRIA esitab nõuetele vastavate taotluste ühe eksemplari investeeringu asukohajärgse maakonna maavanemale arvamuse saamiseks investeeringuobjekti vajalikkuse ja sobivuse kohta. Maavanem kutsub kokku nõuandva komisjoni, kes koostab taotluste paremusjärjestuse ja vormikohase ettepaneku. Maavanem kinnitab komisjoni ettepaneku oma korraldusega. PRIA arvestab toetuse määramisel paremusjärjestust ja rahaliste vahendite olemasolu.

Kui Sa avastad ise taotluses esinenud vead enne taotlusvooru lõppu või kontrollakti koostamist, siis võid Sa esitada kirjaliku avalduse taotluse läbivaatamise lõpetamiseks. Taotlusdokumente ei tagastata, kuid vigase taotluse menetlemine katkestatakse ning Sul on võimalus esitada uus korrektne taotlus.

Heakskiidetud või rahuldamata taotluste käskkirjad kinnitab PRIA peadirektor. Uuel programmiperioodil ei saadeta Sulle kinnituskirja. Käskkirja põhjal saadetakse Sulle väljatrükk selle kohta, et taotlus on rahuldatud või siis käskkirja väljavõte rahuldamata jätmisest koos põhjendusega. Kui Sa ei ole rahul taotluse rahuldamata jätmise otsusega, siis on võimalus see vaidlustada Haldusmenetluse seaduses ettenähtud korras.

Pärast väljamakse tegemist taotluste toimikud arhiveeritakse ja säilitatakse PRIA-s kuni 2025. aasta 31. detsembrini. Ka toetuse saaja peab säilitama toetuse taotlemise ja projekti teostamisega seotud dokumente kümme aastat arvestatuna toetuse väljamaksmisest.

Nõuded taotlejale, toetuse suurus ja toetatavad investeeringud

Taotlejale esitatavad nõuded

Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetust saab taotleda:

- mittetulundusühing (MTÜ);
- sihtasutus (SA);
- maapiirkonnas tegutsev kuni keskmise suurusega ettevõtja.

Maapiirkonnaks loetakse valla või vallasisese linna, mille elanike arv on alla 4000 elaniku, või kuni 4000 elanikuga väikelinna territooriumit.

Linnad, mille elanike arv on väiksem kui 4000 (01.01.2007, MAK 2007-2013 tabel 2).

Kunda linn	3751
Kärdla linn	3724
Loksa linn	3469
Tõrva linn	3112
Narva-Jõesuu linn	2734
Püssi linn	1837
Mustvee linn	1648
Võhma linn	1544
Kallaste linn	1152
Mõisaküla linn	1073

Allikas: Statistikaamet

Vallasisesed linnad, mille elanike arv on väiksem kui 4000 (02.04.2007, MAK 2007-2013 tabel 3).

Kehra	3070
Räpina	2744
Tamsalu	2561
Otepää	2231
Kilingi-Nõmme	2125
Karksi-Nuia	1995
Antsla	1583
Lihula	1544
Abja-Paluoja	1379
Suure-Jaani	1203

Allikas: Rahvastikuregister

Toetuse saamiseks peavad olema täidetud järgmised tingimused:

Toetust võib taotleda mittetulundusühing või sihtasutus, kes ei ole asutatud riigi või kohaliku omavalitsusüksuse poolt ning kelle liikmed ei ole üksnes riigi või kohaliku omavalitsusüksuse esindajad.

Mittetulundusühing või sihtasutus peab olema tegutsenud taotluse esitamise ajaks vähemalt kuus kuud. Kui mittetulundusühing või sihtasutus on asutatud tähtajaliselt, ei või see tähtaeg olla lühem kui viis aastat pärast PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest.

Toetust võib taotleda maapiirkonnas tegutsev kuni keskmise suurusega ettevõtja.

Kuni keskmise suurusega ettevõtja all mõeldakse nii mikro-, väike- ja keskmise suurusega ettevõtjat. Keskmise suurusega ettevõttes on alla 250 töötaja, aastakäive ei ületa 50 mln eurot või bilansimaht ei ületa 43 mln eurot ning ettevõtte on sõltumatu.

Ettevõtja peab taotluse esitamise ajaks olema tegutsenud vähemalt üks aasta.

Kui taotlejaks on ettevõtja, siis ei või kavandatavast investeeringust või sellega seotud tegevusest vähemalt viie aasta jooksul arvates PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisest saada ärikasumit, mis ületab majandusaastal üle 25% kavandatava investeeringuobjekti maksumust. Ettevõtjal tuleb sellel ajal pidada investeeringust saadava ärikasumi määramiseks kavandatava investeeringuobjekti ja sellega seotud tegevuste kohta eraldi tulude ja kulude arvestust. Ärikasumi arvutamisel ei arvestata kavandatava investeeringuobjekti kulumit ja väärtuse langust.

Juhul, kui taotleja on saanud varem toetust riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest või on saanud muud tagastamatut riigiabi, mis on kuulunud tagasimaksmisele, peab tagasimaksmisele kuulunud summa olema tähtajal tagasi makstud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral peavad tagasimaksed olema tasutud ettenähtud tähtajal ja summas.

Taotlejal ei või olla riikliku maksu maksuvõlga või peab riikliku maksu maksuvõla tasumine olema ajatatud. Maksuvõla tasumise ajatamise korral peavad maksud olema tasutud ajakava kohaselt.

Toetatavad tegevused ja investeeringuobjektid

Toetust võib taotleda maapiirkonna elukeskkonna arendamiseks tehtavate järgmiste tegevuste ja maapiirkonnas asuvate investeeringuobjektide kohta:

1. seltsimaja, kultuurimaja, spordisaali või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud hoone või selle osa ehitamine;
2. pargi, haljasala, puhkeala või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud rajatise rajamine või parendamine;
3. mängu- või spordiväljaku või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud vaba aja veetmise rajatise rajamine või parendamine;
4. külaplatsi (lõkkeplats, kiigeplats vms) või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud rajatise rajamine või parendamine;
5. matkaraja, terviseraja või õpperaja või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud rajatise rajamine või parendamine;
6. paadisilla või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud rajatise rajamine või parendamine;
7. ujumiskoha või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud rajatise rajamine või parendamine;
8. küla tutvustava püsiviida ja kaardi ostmine ja paigaldamine;

9. seltsimaja, kultuurimaja, spordisaali või muu sellise teistele isikutele kasutamiseks avatud hoone ruumide sisustuse ostmine;
10. sporditarviku ostmine;
11. muusikariista ja sellega seotud vahendite ostmine;
12. Eesti rahvariiete ostmine;
13. infopunktiks vajaliku hoone ehitamine;
14. infopunkti sisustuse ostmine;
15. infopunktis kasutatavate infotehnoloogiaseadme (riist- ja tarkvara) ostmine;
16. multifunktsionaalse teeninduskeskuse ehitamine;
17. kasutuses mitteoleva ja taaskasutuseks sobimatu põllumajandusliku hoone, mis on kantud riiklikusse ehitisregistrisse ehitise kasutamise otstarvete loetellu koodi alla 12710–12719, lammutamine (**lammutamine ei ole abikõlblik 2007. aasta taotlusvoorus**).

Multifunktsionaalse teeninduskeskuse ehitamiseks võib toetust taotleda üksnes mittetulundusühing või sihtasutus.

Toetatava tegevuse osaks võib olla ka ettevalmistav töö, milleks on:

- kavandatava investeeringuobjektiga seotud tellitud projekteerimistöö,
- projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline töö,
- taotlusdokumentidel koostamiseks tellitud töö või teenus.

Abikõlblikud ja mitteabikõlblikud kulud

Toetatava tegevuse abikõlbliku kulu moodustavad:

1. tegevuse käibemaksuta maksumus, mis koosneb investeeringuobjekti väljavalitud käibemaksuta hinnapakumisest, abikõlbliku investeeringuobjekti tähistamiseks vajaliku sümboolika käibemaksuta maksumusest, kui taotleja on käibemaksukohustuslane;
2. tegevuse käibemaksuga maksumus, mis koosneb investeeringuobjekti väljavalitud käibemaksuga hinnapakumisest, abikõlbliku investeeringuobjekti tähistamiseks vajaliku sümboolika käibemaksuga maksumusest, kui taotleja ei ole käibemaksukohustuslane;
3. ettevalmistava töö maksumus kuni 12% punktis 1 või 2 nimetatud maksumusest.

Investeeringuobjekti maksumus peab olema põhjendatud, selge, üksikasjalikult kirjeldatud, majanduslikult otstarbekas ja vajalik tegevuse eesmärgi saavutamiseks. Taotleja tagab kasutatava raha otstarbeka ja säästliku kasutamise.

Abikõlblikud ei ole järgmised kulud:

- 1) kulud, mis on seotud kapitalirendi lepingu sõlmimise, intressi, kindlustuse jms kuludega;
- 2) liisingumakse, kui asja omandiõigus ei lähe üle toetuse saajale;
- 3) tolli-, sisseveo-, ja muu maks, mida hüvitatakse, tasaarveldatakse ja kustutatakse mingil muul moel ning mis ei moodusta osa Eesti maksusüsteemist või mis on ebaoproportsionaalselt suur kulutus tegevuse mis tahes osale;
- 4) käibemaks juhul, kui taotlejal on võimalik taotleda selle tagastamist "Käibemaksuseaduse" alusel;
- 5) maa ja olemasoleva ehitise ostmise ja rentimise kulud;
- 6) palga- ja koolituskulud ning remondi-, rendi-, kütuse-, side- ja transpordikulud ning muud üldkulud;

- 7) sularahamakse, teenustasu pangatoimingu eest, intress, tagatismakse ja finantsteenusega seotud muu kulu;
- 8) juriidilise konsultatsiooni ja raamatupidamisteenuse eest tasumiseks tehtud kulutus, tasu patendi ja litsentsi ostmiseks ning teostatavus uuringu eest, v.a ehitise projekteerimiseks vajalikuks ehitusgeoloogiliseks ja -geodeetiliseks tööks tehtud kulutused;
- 9) notaritasu;
- 10) kulutused reklaamile;
- 11) kasutatud seadme ja masina ostmiseks tehtud kulutused;
- 12) sellise kontoritehnika (sh paljundusmasinad) ostmise kulud, mis ei ole vajalik infopunkti kasutaja tavapäraseks teenindamiseks;
- 13) sellise sülearvuti, arvutimängu ning riist- ja tarkvara ostmise kulud, mis ei ole vajalik infopunkti kasutaja tavapäraseks teenindamiseks;
- 14) maneeži ehitamiseks tehtud kulud;
- 15) mobiilsidemasti ehitamiseks tehtud kulud;
- 16) muud kulud, mis ei ole investeeringuobjektiga otseselt seotud;
- 17) kulud, mis on vastuolus nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikliga 71 ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1974/2006, milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 (Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta) kohaldamise üksikasjalikud eeskirjad (ELT L 368, 23.12.2006, lk 15–73), artiklis 55 kehtestatud abikõlblikkuse kriteeriumitega (www.agri.ee/mak).

Toetuse suurus

Külade uuendamise ja arendamise investeeringutoetust antakse investeeringuobjekti maksumusest:

- mittetulundusühingule ja sihtasutusele kuni 90%, Tallinnaga piirnevates valdades kuni 70%.
- maapiirkonnas tegutsevatele kuni keskmise suurusega ettevõtjale kuni 65%, Harjumaal kuni 55%.

Tallinnaga piirnevad vallad on Viimsi, Jõelähtme, Rae, Kiili, Saku, Saue ja Harku.

Taotleja võib aastas maksimaalselt taotleda kuni 938 796 krooni ning 4 693 980 krooni kogu programmiperioodi (2007-2013) jooksul.

Kasutuses mitteoleva ja taaskasutuseks sobimatu põllumajandusliku hoone lammutamise puhul on toetussumma taotleja kohta kuni 150 000 krooni aastas.

Eraldi on kehtestatud makstava toetuse piirmäär toetuse avalduse ja piirkondliku arengukava lühikokkuvõtte ning neis esitatud andmeid tõendavate dokumentide koostamiseks tellitud töö ja teenuse kohta. Piirmääraks on 5000 krooni investeeringuobjekti kohta.

Nõuded ja dokumentide esitamine

PRIA kontrollib Sinu vastavust toetuse saamise tingimustele ja selleks tuleb esitada järgmised dokumendid:

1. **Vormikohane avaldus ja arengukava lühikokkuvõte** (määruse lisa 1 ja lisa 2). Vorme saab PRIA piirkondlikust büroost ja internetist aadressil http://www.pria.ee/riiklikud_toetused/. Arengukava lühikokkuvõttele võib juurde lisada aluseks olnud küla, alevi või aleviku arengukava ära kirja. Enne taotluse täitmist loe kindlasti läbi vormide lõpus olevad märkused. Täida taotlus TRÜKITÄHTEDEGA ja ridadele, kuhu ei pea midagi kirjutama, märgi sümbol "X". Summad tuleb kirjutada TÄISKROONIDES. Küla arengukava koostamise abistamiseks on Põllumajandusministeeriumi ja Kodukandi koostöös valminud käsiraamat (Külavanema käsiraamat, neljas vihik. Küla arengukava koostamine. Eesti Külade ja Väikelinnade Liikumine Kodukant, 2003). Joonista arengukavasse investeringuobjekti asukoha skeem selliselt, et selle alusel oleks võimalik ka võõral inimesel kohale jõuda! Juhul, kui investeringuobjekti ja kontori asukoht (kus asub dokumentatsioon) on erinevad, näita skeemil mõlemad.
2. **FIE, kes ei ole kantud äriregistrisse, peab esitama maksukohustuslaste registri tõendi ära kirja.** Äriregistrisse kantud ettevõtja ei pea esitama äriregistrikaardi ära kirja, sest PRIA kasutab elektroonilist äriregistrit ning taotluste vastuvõtja teeb väljatrüki. Toetust saab taotleda mittetulundusühing, sihtasutus ja kuni keskmise suurusega ettevõtja, kes tegutseb maapiirkonnas. Mittetulundusühing ja sihtasutus ei tohi olla asutatud riigi või kohaliku omavalituse poolt, tema liikmeteks ei tohi olla üksnes riigi või kohaliku omavalitsuse esindajad ning ta peab olema taotluse esitamise ajaks tegutsenud vähemalt kuus kuud. Ettevõtja peab olema taotluse esitamise ajaks tegutsenud vähemalt ühe aasta.
3. **Taotluse seadusejärgset esindusõigust mitteomava isiku volitusi tõendav volikirj** juhul, kui dokumendid toob PRIA-sse taotleja esindaja. Taotlusdokumentide esitajal tuleb kaasa võtta isikutunnistus või muu isikut tõendav dokument (pildi ja isikukoodiga).
4. Mitte varasema kui taotluse esitamisele eelnenud kuu esimese päeva seisuga **nimekiri osanikest, aktsionäridest**, kelle osalus on üle 20%, või nimekiri tulundusühistu liikmetest. PRIA kontrollib, et toetuse taotlejaks võib olla kuni keskmise suurusega ettevõtja.
5. **Mittetulundusühing, sihtasutus ja ettevõtja esitab eelmise majandusaasta aruande ära kirja, milles kajastub vähemalt kuue kuu tegevus.** Välja arvatud FIE, kes esitab eelmise majandusaasta bilansi ja kasumiaruande, kus kajastub vähemalt kuue kuu tegevus või FIE, kes vastavalt raamatupidamise seadusele peab kassapõhist raamatupidamise arvestust, esitab eelmise majandusaasta raamatupidamisregistrite alusel koostatud koondi ettevõtluse tulude ja kulude kohta, kus kajastub vähemalt kuue kuu tegevus.
6. **Maksu- ja Tolliameti tõend riikliku maksu maksuvõla tasumise ajatamise korral** mitte varasema kui taotluse esitamisele eelnenud kuu esimese päeva seisuga. Juhul kui riikliku maksu maksuvõlga ei esine, siis ei ole Maksu- ja Tolliameti tõendit vaja esitada. PRIA kontrollib võlgnevusi registri põhiselt ja lisab väljatrüki taotlustoimikusse.
7. **Vähemalt kolme erineva pakkuja hinnapakkumise ära kirjad koos tehnilise spetsifikatsiooniga**, kui investeringuobjekti käibemaksuta maksumus ületab 156 466 krooni. Kui investeringuobjekti käibemaksuta maksumus on alla 156 466 krooni, siis tuleb esitada vähemalt ühe pakkuja hinnapakkumise koopia koos tehnilise spetsifikatsiooniga. Hinnapakkumised peavad olema võrreldavad ja kajastama objekti tehnilisi näitajaid.

PRIA kontrollib, et väljavalitud hinnapakumine ei ole põhjendamatult kõrge võrreldes tavaliselt sarnase objekti või tegevusega. Lisaks kontrollitakse, et taotleja ja hinnapakkuja ning nende osanik, aktsionär või liige ei oma osalust üksteise äriühingus ega kuulu üksteise juhatusse ega nõukokku. Hinnapakumise jaoks on vaja saata investeringuobjekti pakkujale (seadmete puhul müüjale ja ehitiste puhul ehitajale) vabas vormis pakumiskutse ning ettevalmistavate tööde pakkujale (projekteerijale, arengukava lühikokkuvõtte koostajale jne) vabas vormis koostatud pakumiskutse.

Kui oled otsustanud, millistele tingimustele tulevane investering peab vastama, siis tuleb need tingimused pakumiskutse lisasse ehk tehnilisse spetsifikatsiooni kirja panna ja pakkujatele saata. Tehniline spetsifikatsioon koosta selliselt, et kõigile pakumiskutse saanud hankijatele oleks loodud võrdsed võimalused ning neil oleks võimalus ka sisuliselt vastata.

Kui ühes taotluses taotled toetust mitme investeringuobjekti soetamiseks, kuid iga objekt eraldi maksab alla 156 466 krooni ja need objektid kokku ei moodusta ühte terviklahendust, siis piisab iga investeringuobjekti kohta ühest hinnapakumisest. See tähendab, et iga objekti kohta on vaja saata välja eraldi pakumiskutse ja saada eraldi hinnapakumine. Investeringutoetuse eest ostetavate kaupade ja teenuste päritolumaa osas ei ole mingeid piiranguid.

Tegemist peab olema uute, st kasutamata kaupade, masinate ja seadmetega, mida peab hinnapakkuja oma hinnapakumises kinnitama.

8. **Pakumiste hinnavõrdlustabel** juhul kui tuleb esitada kolm hinnapakumist. Hinnavõrdlustabeli vormi saab PRIA piirkondlikust büroost või internetist. Juhul, kui väljavalitud hinnapakumine ei ole odavam, peab hinnavõrdlustabelis olema objektiivne põhjendus. Ettevalmistavate tööde kohta ei pea koostama hinnavõrdlustabelit.
9. **Ärakiri investeringuobjekti avaliku kasutamise lepingu eelkokkuleppest või kokkuleppest**, mis on sõlmitud kohaliku omavalitsusega vähemalt viieks PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisele järgneva aastaks. Lepingus peab kajastuma avalikuks kasutamiseks mõeldud investeringuobjekti täpne nimetus ja kirjeldus, investeringuobjekti avaliku kasutamise tingimused ning lepingupoolte õigused ja kohustused investeringuobjekti avaliku kasutamise tagamiseks.
10. **Investeringuobjekti taotleja omandisse kuulumist või õiguslikku kasutamist kinnitava dokumendi ärakiri.** Dokument tõestab, et kavandatav investeringuobjekt kuulub taotleja omandisse või on antud taotlejale õiguslikul alusel kasutamiseks vähemalt viieks PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmisele järgneva aastaks.
11. **Ehitisluba hoone lammutamise kohta.** Dokument on vajalik ainult taaskasutuseks mittesobiliku põllumajandusliku hoone lammutamise korral.
12. **Keskkonnamõju hindamise aruanne**, kui see on nõutav „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse” kohaselt
13. **Arve-saatelehe või arve ärakiri ettevalmistavate tööde kohta.** Juhul kui ettevalmistavate tööde eest on tasutud enne taotluse esitamist, siis ka rahalise kohustuse tasumist tõendava maksekorralduse ärakiri või arvelduskonto väljavõte. Dokumentid tuleb esitada juhul kui taotletakse toetust ka ettevalmistavatele töödele, millele soovitakse saada toetust. Projekti ettevalmistuskulude eest pead Sa saama arve enne taotluse esitamist, kuid need kulud ei pea olema tasutud.

Ettevalmistavate tööde maksumus võib moodustada kuni 12% projektis planeeritud investeeringuobjektide maksumusest. Protsenti arvestatakse vastavalt käibemaksuga või käibemaksuta summalt tulenevalt taotleja õigusest saada toetust käibemaksule või mitte. Ettevalmistavad tööd, millele toetust saab taotleda, on: investeeringuobjektiga seotud tellitud projekteerimistöö, projekteerimiseks vajalik ehitusgeoloogiline ja -geodeetiline uurimistöö; taotlusdokumentide koostamiseks tellitud töö või teenus.

Ettevalmistavate tööde kohta esitatud arved või arve-saatelehed ei või olla väljastatud varem kui 1. jaanuaril 2007. Ära unusta, et toetuse avalduse ja arengukava lühikokkuvõtte ning neis esitatud andmeid tõendavate dokumentide koostamiseks tellitud töö ja teenuse eest makstava toetuse piirmäär on 5 000 krooni projekti kohta. Kui ettevalmistavad tööd ei vasta ülaltoodud nõuetele, siis ei määrata nende jaoks toetust, kuid taotlejal on võimalik saada toetust projekti põhiosale, kui see vastab nõuetele.

14. **Avaldus taotleja andmete kandmiseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse.** Esitatakse siis kui PRIA-st taotletakse toetust esimest korda ning nimetatud avaldust ei ole PRIA-le varem esitatud. Vormi saab PRIA piirkondlikust büroost või internetist.

Investeeringu teostamist tõendavad dokumendid ja kontrollimine

Projektis planeeritud investeeringu võid teha kas täismahus või osade kaupa. Investeering tuleb teha kahe aasta jooksul arvates taotluse rahuldamise otsuse tegemisest. Investeeringu tegemisega võid alustada järgmisel päeval pärast taotluse esitamist, kuid investeeringut tõendavad dokumendid võid PRIA-le esitada alles pärast PRIA-poolse määramise otsuse tegemist. Erandiks on 2007. aasta, kui investeeringu tegemisega võib olla alustatud enne taotluse esitamist, kuid mitte enne 01.01.2007. Aastal 2007 tehtud investeeringute puhul võib esitada investeeringut tõendavad dokumendid koos toetuse avaldusega taotluste vastuvõtmise perioodil.

Investeeringut tõendavad dokumendid koos kuludeklaratsiooniga esita pärast PRIA poolt saadud toetuse määramise otsust. Erandiks on 2007. aasta, kui investeeringut tõendavad dokumendid võib esitada koos taotlusega.

Ehitiste puhul pead arvestama sellega, et osade kaupa tasumise korral makstakse toetus välja pärast seda, kui ehituse järk on valminud ja selle eest on tasutud, mitte kohe ettemaksu tasumise järel!

Mitme investeringuobjektist (näiteks seltsimaja rekonstrueerimisest ja sinna vajaliku mööbli ostmisest) koosneva projekti puhul võib esitada väljamakseks nõutavad dokumendid pärast ühe objekti (näiteks seltsimaja rekonstrueerimise) eest tasumist. Rekonstrueerimise eest makstakse toetus välja ja teise objekti (mööbli) võid osta hiljem ning selle eest makstakse ka toetus hiljem välja. Ühe projekti raames saad esitada kuludeklaratsiooni ja investeeringut tõendavaid dokumente maksimaalselt neljal korral (sh ettevalmistava tööde maksedokumentid). See kehtib ka ehitiste puhul.

Investeeringut tõendavaid dokumente koos kuludeklaratsiooniga on võimalik esitada maksimaalselt neljas osas kahe aasta jooksul määramise otsusest arvatuna.

Kui Sa ei ole investeeringut ettenähtud tähtajaks täielikult teinud ja see ei täida lubatud eesmärki ning Sulle on toetus osaliselt välja makstud, siis nõutakse juba varem välja makstud toetus tagasi.

Pea meeles – kogu arveldamine käib ainult pangaülekannetega!

Enne toetuse väljamaksmist kontrollitakse Sinu ettevõttes kohapeal investeeringuobjekti olemasolu ning seda, kas on tegemist sama investeeringuga, mille jaoks toetust küsisid. Kontrollimine viiakse läbi pärast seda, kui korrektsed investeeringut tõendavad dokumendid on PRIA-sse jõudnud. PRIA inspektor lepib Sinuga kokku kontrollima tuleku aja, nagu eelkontrolli puhulgi.

Kohapealne investeeringu kontroll toimub vähemalt üks kord enne toetuse lõplikku väljamaksmist, kuid sõltuvalt osamaksete arvust ja investeeringu olemusest ka mitmel korral. Inspektor kontrollib investeeringuobjekti olemasolu ja asukohta, selle arvelevõtmist raamatupidamises, investeeringuobjekti omandiõigust tõendavat dokumenti, kapitalirendi korral kasutusõigust kinnitavat dokumenti ja ehitise korral ehitise kasutusluba.

Taotluse esitamisel ei nõuta taotlejalt ehitusluba, kuid ehitusloa, projekti ja eelarve olemasolu kontrollitakse investeeringu teostamise käigus. Ehitusluba on vajalik siis, kui see on nõutav Ehitusseaduse järgi. Kõigi ehitamise või rekonstrueerimisega seotud investeeringute puhul, mis on avalikkusele suunatud, on ehitusluba kohustuslik. Kontrollitakse ka projekti, mis on ehitusloa väljaandmise aluseks. Parkide, puhkealade, haljasalade vms objektide puhul kontrollitakse haljastusprojekti ja eelarve olemasolu.

Vajaduse korral täpsustab inspektor kontrollitavaid dokumente. Vastavalt investeeringu liigile võivad need dokumendid olla näiteks välisõhu saasteluba, vee erikasutusluba, jäätmeluba, ohtlike jäätmete käitluslitsents, maavara või maa-ainese kaevandamisluba või muud kavandatavaks tegevuseks vajalik luba.

Kontrolli hõlbustamiseks on soovitatav, et kohal oleks ka Sinu ettevõtte raamatupidaja.

Kuludeklaratsioon ja selle täitmine

Koos toetuse määramise otsusega said Sa investeeringuks tehtud kulude deklaratsiooni vormi. Täida see ja saada koos investeeringut tõendavate dokumentidega tähtitud kirjaga PRIA-le aadressil:

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet (PRIA)
Narva mnt. 3, Tartu 51009

Ümbrikule kirjuta lisaks aadressile veel märkeks: FINANTSOSAKOND. Dokumendid võib eeltoodud aadressil ka ise kohale tuua. Investeeringut tõendavate dokumentide kohta saad lisainformatsiooni ka telefonidel 737 1328 ja 737 1207.

Investeeringuks tehtud kulude deklaratsiooni blankette on vajaduse korral võimalik juurde saada ka PRIA piirkondlikest büroodest ning PRIA kodulehelt www.pria.ee.

Deklaratsiooni täites märgi kindlasti vastavasse lünka millises summas on see kuludeklaratsioon, mille esitad. Kui esitad korraga makset tõendavaid dokumente mitme investeeringuobjekti kohta, võid märkida esitatavad dokumendid kõik ühele kuludeklaratsioonile.

Tee rist kasti “täielikult”, kui saadad kuludeklaratsiooniga:

- a) kogu projekti investeeringut tõendavad dokumendid;
- b) antud projekti viimase osa teostamist tõendavad dokumendid.

Tee rist kasti “osaliselt”, kui esitad kuludeklaratsiooniga projekti osaliselt teostamist tõendavad dokumendid.

Märgi kuludeklaratsiooni vastavasse lünka kindlasti ka seda, kas soovid antud deklaratsiooniga ettevalmistava töö toetussumma väljamakset.

Kui kogu projekti või selle osa maksumus, mille kohta esitad kuludeklaratsiooni, on taotluses toodud investeeringu maksumusega võrreldes vähenenud, märgi investeeringu uus maksumus ning vähenemise põhjus kindlasti ära ka kuludeklaratsioonil.

Investeeringut tõendavad dokumendid

Investeeringut ja ettevalmistavaid töid tõendavad dokumendid koos kuludeklaratsiooniga on järgmised:

1. Hankija väljastatud arve või arve-saatelehe ärakiri

Arvel peavad olema järgmised Käibemaksuseaduses ja Raamatupidamise seaduses nõutavad rekvisiidid:

- müüja nimi, aadress ja registreerimisnumber või isikukood ning käibemaksukohustuslasena registreerimise number;
- arve number ja väljastamise kuupäev;
- ostja nimi ja aadress;
- kauba või teenuse nimetus, kogus, hind ning kaupade ja teenuste kogumaksumus ilma käibemaksuta ja koos käibemaksuga käibemaksumäärade lõikes;
- kauba või teenuse maksustatav väärtus, juhul kui see on erinev eelmises punktis nimetatud hinnast;
- käibemaksusumma käibemaksumäärade lõikes;
- kauba väljastamise või teenuse osutamise kuupäev, juhul kui see erineb arve väljastamise kuupäevast;
- arve väljastaja allkiri.

Kontrolli kindlasti rekvisiitide olemasolu! Arvele kirjuta juurde oma taotluse viitenumber!

2. Maksekorralduse või arvelduskonto väljavõtte ärakiri, mis kinnitab arve või arve-saatelehe eest tasumist. Maksekorralduse selgituse lahtrisse märgi tasutava arve või arve-saatelehe number ja hankija poolt arve väljastamise kuupäev.

3. Kui investeeringuobjektiks on ehitis, siis selle isiku, kellelt taotleja tellis teenust või tööd või ostis kaupa, väljastatud osutatud teenuse või tehtud töö või müüdüd kauba üleandmist-vastuvõtmist tõendava dokumendi ärakiri.

4. Ehitise puhul ehitusloa või kohaliku omavalituse kirjaliku nõusoleku ärakiri ning kasutusloa ärakiri, kui see on nõutav Ehitusseaduse tähenduses.

5. Haljastusprojekti ja selle eelarve ärakiri juhul kui investeeringuobjekt on park, haljastus- või puhkeala.

6. Ärakiri kehtivast investeringuobjekti avaliku kasutamise kokkulepest;

Saada koos kuludeklaratsiooniga ka ettevalmistavat tööd tõendavad dokumendid!

Kapitalirent

Kui teostad oma investeringu kapitalirendi tingimustel liisingufirma kaudu, on nõuded investeringut tõendavatele dokumentidele mõnevõrra erinevad. Sel juhul tuleb Sul täita kuludeklaratsioonil ka vastavad lahtrid.

Kapitalirendi (liisingu) korral on investeringut tõendavad dokumendid järgmised:

1. Hankija väljastatud arve või arve-saatelehe ärakiri, millel peavad olema eelpool nimetatud Käibemaksuseaduses ja Raamatupidamise seaduses nõutavad rekvisiidid.
2. Arve või arve-saatelehe tasumist kinnitav maksekorralduse koopia või arvelduskonto väljavõte, mis kinnitab arve või arve-saatelehe eest tasumist
3. Liisingufirma ja taotleja vahelise kapitalirendilepingu koopia koos lepingu juurde kuuluva maksegraafikuga Eesti krooni vääringus.

Kapitalirendilepingus peab olema märges selle kohta, et liisingufirma vähendab 4 tööpäeva jooksul pärast toetuse summa laekumist toetuse saaja liisingumaksete abikõlblikku kogusummat toetuse summa võrra.

Investeringut tõendavate dokumentide kohta saad lisainformatsiooni PRIA finantsosakonnast telefonidel 737 1328 ja 737 1207.

Kui dokumentidel on puudusi, saadab autoriseerija Sulle järelepärimise, kus selgitab probleemi ja näitab ära edasise tegevuse.

Nõuetekohased investeringut tõendavad dokumendid tuleb Sul PRIA-sse esitada hiljemalt kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest.

Kui Sa ei ole nõuetekohaseid investeringuid tõendavaid dokumente ettenähtud ajaks esitanud, siis Sinu investeringut ei finantseerita.

Kui Sinu saadetud dokumendid on korras, järgneb kohapealne investeringu teostamise kontroll.

Investeringu tegemisel võid kasutada “Krediidiasutuste seaduse” alusel ja korras tegutseva krediidiasutuse või tema konsolideerimisgruppi kuuluva finantseerimisasutuse teenust. PRIA-l on koostööleping järgmiste krediidiasutustega:

AS Hansa Liising Eesti
Liivalaia 12, Tallinn
15039
Tel 613 1324
www.liising.ee

AS Sampo Liising
Narva mnt. 11, Tallinn
15018
Tel 630 2222
www.sampo.ee

TBB Liisingu AS
Vana-Viru 7, Tallinn
10111
Tel 668 8070; 668 8023
www.tbb.ee

SEB Ühisliisingu AS
Tornimäe 2, Tallinn
Tel 665 7910; 665 7911
www.seb.ee

**Krediidipanga
Liisingu AS**
Narva mnt. 4, Tallinn
15014
Tel 669 0996
www.krediidipank.ee

DNB Nord Liising AS
Tartu mnt 10, Tallinn
Tel 686 8500
www.dnb nord.ee

**AS Nordea Finance
Estonia**
Hobujaama 4, Tallinn
10151
Tel 628 3383
www.nordeafinance.ee

Investeeringuobjekti tähistamine

Maaelu arengu toetuse abil rahastatud objektid tuleb tähistada vastavalt põllumajandusministri määrusele „Maaelu arengu toetuste andmisest ja kasutamisest teavitamise, selle avalikustamise ning toetatud objektide tähistamine ja Maaelu Arengu Põllumajandusfondi (EAFRD) osaluse viitamise kord kohaselt“, mille aluseks on komisjoni määruses (EÜ) nr 1974/2006 kehtestatud eeskirjad. Vastavad juhised leiad PRIA kodulehelt. Tähistamiseks kasutatakse arengukava logo koos Euroopa Liidu embleemi ja juhtlausega. PRIA kontrollib tähistuse olemasolu ja tähistust tuleb säilitada vähemalt viis aastat pärast PRIA poolt viimase väljamakse tegemist.

Toetuse väljamaksmine

Kui investeeringu teostamise kontrolli tulemus on positiivne, siis koostab PRIA finantsosakond toetuse väljamaksmise käskkirjad. Toetuse väljamaksmise käskkirjade alusel valmistab PRIA maksete büroo ette maksekorraldused ja saadab need Rahandusministeeriumi riigikassa osakonda e-riigikassasse ülekannete teostamiseks. Toetussumma kantakse Sinu pangaarvele.

Toetuse summa kantakse pangaarvele, mis on registreeritud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registris Sinu poolt esitatud avalduse alusel.

Palun hoolitse juba varakult selle eest, et kliendiregistris olev info oleks õige, et toetus laekuks õigele kontole sest liiga hilised muudatused ei pruugi enam olla võimalik sisse viia (st kõik muudatused peaksid olema kliendiregistris tehtud vähemalt nädal enne makse saamist, sest muutmisega läheb aega).

Kui oled teinud investeeringu liisingufirma kaudu, kantakse toetus otse liisingufirma arveldusarvele ja liisingufirma on kohustatud nelja tööpäeva jooksul vähendama selle summa võrra maksegraafikus järgnevate perioodide väljaostumakseid.

Nõuetekohaste investeeringut tõendavate dokumentide esitamisest kuni väljamakse tegemiseni võib minna aega kuni 3 kuud.

Saldode kontrollimine

Majandusaasta lõppedes saadetakse saldokinnitused nendele toetuse saajatele, kelle suhtes on PRIA-l kohustusi või nõudeid ning kelle summaarne kliendipõhine nõue või kohustus on suurem kui 10 000 krooni. Saldokinnitused võimaldavad taotlejatel kontrollida aasta lõpu seisuga kohustuste või nõuete saldot ja lahknevuste korral selgitada välja erinevused. Saldokinnitused postitatakse hiljemalt 31. jaanuaril ning vastuseid ootab PRIA tagasi kümne päeva jooksul.

Ära unusta saldokinnitust PRIA-le faksi või postiga tagasi saata!

Järelkontroll

Eesmärgiga tagada saadud toetuse sihipärane kasutamine teostatakse viie aasta jooksul pärast toetuse väljamaksmist järelkontrollidele. Järelkontrollid teostatakse valimi alusel.

Järelkontrollist informeeritakse toetuse saajat samamoodi nagu eelnevate kontrollide korral. Inspektor kontrollib investeringuobjekti olemasolu ja sihipärast kasutamist ning teiste institutsioonide ja ametite koostatud akte ja lube.

Korruptsiooni ja vigade vältimiseks kontrollitakse ka inspektorite tööd. Seega võib juhtuda, et Sind kontrollib PRIA toetuste kontrolli osakond mitu korda (nt inspektori läbiviidud eelkontrolli teeb teistkordselt üle PRIA keskuse ametnik). Lisaks võivad PRIA inspektorite töö üle kontrollida kõrgemalseisvate ametite ja EL Komisjoni selleks volitatud esindajad.

Toetuse tagasinõudmine

Toetus kuulub tagasinõudmisele juhul kui pärast toetuse väljamaksmist selgub, et toetust on kasutatud mitte eesmärgipäraselt, toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimismenetlus või tehtud pankroti otsus, toetuse saaja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid või takistab kontrollimist, investeringuobjekt on hävinud toetuse saaja süül, toetuse saaja on jätnud tähtaegselt täitmata järelevalveametniku ettekirjutuse toetuse ebaõige kasutamise rikkumise lõpetamiseks, edasiste rikkumiste ärahoidmiseks ja rikkumisega tekitatud tagajärgede kõrvaldamiseks, toetuse saaja ei ole lõpetanud investeringu teostamist täies mahus (eesmärk jääb täitmata) või ilmneb tagantjärgi mõni asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud. Sellisel juhul teeb PRIA toetuse tagasinõudmise otsuse. Toetuse tagasinõudmise otsust on võimalik vaidlustada Haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Kui leitakse, et toetusesaaja on tahtlikult esitanud valeandmeid, arvatakse kõnealune tegevus Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi (EAFRD) toetuse alt välja ning mis tahes selle tegevuse eest juba makstud summad nõutakse tagasi. Lisaks arvatakse toetusesaaja välja sama meetme alusel toetuse saamisest kõnealusel aastal ning sellele järgneval aastal.

Jõudu tööle!